

[Knud Nielsen.]

menskarakterer som hovedkriterium. Det må vist siges at kræve en forklaring.

HFerne skal ifølge flertalsbetænkningen optages efter hidtidig praksis. Det må vel betyde, at hver enkelt HFers ansøgning skal behandles særskilt og optagelse også fremover ske på dispensation. I øjeblikket studerer ca. 150 HFER ved universitetet, men der må naturligvis påregnes en væsentlig stigning i antallet af HF-ansøgninger i takt med stigningen i antallet af HF-dimittender. I år kommer der 2.100 nye HFERe. Mange af dem vil givetvis søge til universiteterne, og det var jo tanken, at adgangen til universiteterne skulle liberaliseres netop for denne kategori. Denne liberalisering synes med ministerens forslag at fortone sig i den blå luft.

Udvalgsflertallet finder, at tanken om at anvende lodtrækning ved afgørelsen af, hvem der skal optages, må forkastes, idet, som det siges i betænkningen, det vil virke helt urimeligt, om en studerende, der har et alternativt studieønske, skulle blive foretrukket fremfor den, der målbevidst søger en bestemt uddannelse. Må jeg have lov at spørge: hvordan har udvalgsflertallet tænkt sig at måle den målbevidsthed? Har man opfundet et særligt måleinstrument til formålet?

Dette lovforslag er ikke alene værdiløst med hensyn til at løse problemerne, det er direkte skadeligt, idet det kan forringe og forværre den i forvejen ikke for gode sociale og pædagogiske situation i det uddannelses-system, vi har i dag.

På baggrund af det, jeg her har anført, er det min personlige opfattelse, at det ville være rimeligt at overveje det ønskelige i at følge det af et mindretal i adgangsudvalget stillede forslag om forlodsoptagelse til de nu adgangsbegrænsede læreanstalter af ansøgere fra socialgruppe 4 og 5, og at en sådan forlodsoptagelse også bør praktiseres, hvis der gennemføres en adgangsbegrænsning ved universiteterne. Der er meget, der taler for, at dette ville være rimeligt, eller man kunne sige i hvert fald mindre urimeligt end det nuværende system.

Som alternativ til adgangsbegrænsning vil vi foreslå, for det første at planlægningsrådets forslag følges vedrørende de videregående uddannelsers udbygning i tiden indtil

1975-76, og for det andet at de fordelingsudvalg, der måtte blive nedsat i enkelte fag, får bemyndigelse og midler til at løse de problemer, der eventuelt opstår ved en i forhold til den nuværende kapacitet for stor tilmelding til enkelte fag. Regeringens tanker om det, den kalder punktadgangsregulering, indebærer som sagt kun en udskydelse og forværring af problemerne. Det kan ikke alene blive kostbart for den enkelte, der rammes. Det vil være en kostbar løsning for hele samfundet.

Knud Bro: For en ordens skyld skal jeg først bemærke, at der i betænkningen side 2 er kommet en trykfejl blandt kriterierne til udvælgelse, således at 1) ændres til udvælgelse efter forudgående „eksamensart“, og ikke, som der står i betænkningen, eksamensret.

Det har været et overordentlig vanskeligt og meget stort pædagogisk arbejde at forklare socialdemokraterne, hvad dette forslag går ud på. Hvis det havde været en dagsorden, ville den have lydt som følger: idet tinget erkender, at der ikke kan sidde to studenter på én stol, går tinget over til næste sag på dagsordenen: Det er faktisk hele indholdet i det forslag, der ligger på bordet, at det er nødvendigt at regulere, når der er fysisk mangel på stole, og når der er psykisk og fysisk mangel på lærere. Man kan godt være idealist, og man kan diskutere intelligenskvotienter til dommedag, men det er vanskeligt at bortforklare, at der faktisk af og til kan opstå et pres i systemet, sådan at der ikke er plads til de folk, der gerne vil ind i systemet. Det har ikke noget at gøre med en begrænsning i det frie studium, det har noget at gøre med en begrænsning af pladserne i det frie studium, fordi det er umuligt at lave prognoser, der altid vil kunne opfylde alle folks behov for enhver form for uddannelse. Derfor er det ganske enkelt nødvendigt, at man går ind i den tanke, som ligger bag forslaget, og siger: vi er nødt til at udvælge sådan, at de folk, der faktisk kommer til at studere, også er i stand til at få en plads i undervisnings-systemet. Her er der ikke tale om noget åndeligt eller højtravende, her er der simpelt hen tale om, at der skal stå en stol til dem. Det er mig ganske ubegribeligt, at man kan drive sin idealitet så vidt, at man ikke